

Слабкий Г.О.¹ Картавцев Р.Л.²

Деякі питання забезпечення створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення

¹Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна
²Державне підприємство «Політехмед», м. Київ, Україна

Slabkiy H.O.¹, Kartavtsev R.L.²

Some issues of providing the facilities created in the course of the formation of a capable network of health care institutions with medical products

¹State University “Uzhhorod National University”, Uzhhorod, Ukraine
² State Ukrainian Association “Polytechmed”, Kyiv, Ukraine

g.slabkiy@ukr.net

Вступ

У системі охорони здоров'я України відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення надання медичної допомоги» [1] проводиться формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я [2]. Спроможна мережа передбачає в межах госпітальних округів формування закладів охорони здоров'я нового типу. Це такі типи закладів: загальний заклад охорони здоров'я, кластерний заклад охорони здоров'я та надкластерний заклад охорони здоров'я.

Ефективна діяльність закладів охорони здоров'я неможлива без їх забезпечення необхідними виробами медичного призначення. В Україні затверджено національний класифікатор медичних виробів НК 024:2023, який є відповідним національним стандартом і призначений для ідентифікації інструментів, апаратів, приладів, пристроїв, матеріалів або інших виробів, що належать до медичних виробів [3].

Мета – дослідити рівень забезпеченості створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення та рівень ознайомленості організаторів і лікарів з нормативно-правовими актами з питань забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення.

Матеріали та методи

Матеріали: нормативно-правові акти з питань забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення, результати соціологічного дослідження 412 організаторів охорони здоров'я та лікарів. Дані про учасників соціологічного дослідження наведено в табл. 1.

У ході проведеного соціологічного дослідження збережено конфіденційність інформації про респондентів. Під час дослідження використано такі *методи*: бібліосемантичний, соціологічний, медико-статистичний, структурно-логічного аналізу.

Таблиця 1

Характеристика респондентів

Показник	Абс.	%
Всього опитаних	412	100,0
Професійний профіль респондента		
Організатори охорони здоров'я	56	13,6
Завідувачі структурними підрозділами ЗОЗ	78	18,9
Лікарі хірургічного профілю	99	24,0
Лікарі терапевтичного профілю	135	32,8
Лікарі акушерсько-гінекологічного профілю	44	10,7
Тип закладу охорони здоров'я		
Надкластерний заклад охорони здоров'я	98	23,8
Кластерний заклад охорони здоров'я	177	42,9
Загальний заклад охорони здоров'я	137	33,3

Результати

На першому етапі дослідження було встановлено оцінку респондентами рівня забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення. Рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення оцінювався шляхом визначення його впливу на якість та результативність медичної допомоги. Отримані результати наведено у табл. 2.

Аналіз наведених у табл. 2 даних вказує на недостатній рівень забезпеченості створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення. Так, 66,9% опитаних вказали на те, що рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення не дозволяє забезпечити надання медичної допомоги пацієнтам в повному обсязі відповідно до наявних стандартів. 55,9% опитаних вважають, що рівень забезпечення

Таблиця 2

Оцінка респондентами рівня забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення

Показник	Так		Ні		Не визначився	
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення дозволяє:						
– забезпечити надання медичної допомоги пацієнтам у повному обсязі відповідно до наявних стандартів	62	15,0	276	66,9	74	18,1
– забезпечити надання медичної допомоги пацієнтам в достатньому обсязі відповідно до наявних стандартів	97	23,5	247	55,9	68	20,6
– забезпечити надання медичної допомоги пацієнтам в мінімальному обсязі відповідно до наявних стандартів	101	24,1	277	67,2	34	8,7
Рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення не дозволяє забезпечити надання якісної медичної допомоги пацієнтам	261	63,3	93	22,6	58	14,1
Рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення є критичним і негативно впливає на ефективність (результативність) медичної допомоги	59	14,3	306	74,3	47	11,4

ЗОЗ виробами медичного призначення не дозволяє забезпечити надання медичної допомоги пацієнтам в достатньому обсязі. 63,3% респондентів вважають, що рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення не дозволяє забезпечити надання якісної медичної допомоги пацієнтам. При цьому 14,3% опитаних вказали на те, що рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення є критичним і негативно впливає на ефективність (результативність) надання медичної допомоги.

Далі вивчався та аналізувався рівень ознайомлення респондентів із нормативно-правовими актами із забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення. Отримані дані наведено в табл. 3.

Аналіз наведених у табл. 3 результатів дослідження вказує на низький рівень ознайомлення респондентів із нормативно-правовими актами із забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення. Так, із Класифікатором медичних виробів НК 024:2023 ознайомлено 44,9% респондентів, а із комп'ютерною програмою «Система онлайн-доступу до класифікатора медичних виробів» – 16,7%. Із методичними рекомендаціями, які забезпечують впровадження класифікатора медичних виробів НК 024:2023, ознайомлено менше 20,0% респондентів.

При цьому всі респонденти вказали на те, що вони не ознайомлені із нормативно-правовими актами забезпечення створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення, що вказує на їх відсутність.

Наступним кроком дослідження стало вивчення можливих механізмів забезпечення на даному етапі державою створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення. Респонденти мали можливість вказати декілька пріоритетних для них механізмів забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення. Отримані результати наведено в табл. 4.

Аналіз наведених в табл. 4 результатів дослідження вказує на те, що на даному етапі респонденти віддають перевагу таким механізмам забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення: механізмам державно-приватного партнерства – 74,5%, гуманітарній допомозі – 66,9%, закупівлі закладом охорони здоров'я за державний кошт – 60,9%.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з дослідженням ефективності використання наявних в закладах охорони здоров'я виробів медичного призначення.

Таблиця 3

**Рівень ознайомлення респондентів із нормативно-правовими актами
із забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення**

Нормативно-правовий акт	Так		Ні		Не визначився	
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Ознайомлення із нормативом забезпечення створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення	-	-	296	71,8	116	28,2
Ознайомлення із вимогами НСЗУ щодо забезпечення ЗОЗ (структурних підрозділів) виробами медичного призначення	293	71,1	78	19,0	41	9,9
Ознайомлення із Класифікатором медичних виробів НК 024:2023	185	44,9	215	52,2	12	2,9
Ознайомлення із комп'ютерною програмою «Система онлайн-доступу до класифікатора медичних виробів»	69	16,7	331	80,4	12	2,9
<i>Ознайомлення із методичними рекомендаціями</i>						
Методичні рекомендації «Класифікація медичних виробів», Київ, 2020	69	16,7	331	80,4	12	2,9
Методичні рекомендації «Медичні вироби. Допоміжні засоби. Виробник», Київ, 2020	27	6,6	366	88,8	19	4,6
Методичні рекомендації «Однорідні партії», Київ, 2020	21	5,1	374	90,8	17	4,1
Методичні рекомендації «Субпідряд — зв'язок з системою управління якістю», Київ, 2020	17	4,1	372	90,3	23	5,6
Методичні рекомендації «Уповноважений представник», Київ, 2020	17	4,1	384	93,2	11	2,7

Таблиця 4

Можливі механізми забезпечення створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення

Механізм забезпечення	Так	
	Абс.	%
Централізовані закупівлі	195	47,3
Закупівлі закладом охорони здоров'я за державний кошт	251	60,9
Закупівлі закладом охорони здоров'я за кошти місцевих бюджетів	169	41,0
Закупівлі закладом охорони здоров'я за особисті кошти	72	17,5
Механізм державно-приватного партнерства	307	74,5
Гуманітарна допомога	276	66,9
Міжнародні гранти	177	42,9
Інші можливі механізми	42	10,2

Висновки

У ході проведеного дослідження встановлено недостатній рівень забезпеченості створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення. Встановлено, що 66,9% опитаних вказало на те, що рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення не дозволяє забезпечити надання медичної допомоги пацієнтам в повному обсязі відповідно до наявних стандартів, а 14,3% респондентів вказало на те, що рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення є критичним і негативно впливає на ефективність (результативність) медичної допомоги. При

цьому встановлено низький рівень ознайомлення респондентів із нормативно-правовими актами із забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення. Так, із Класифікатором медичних виробів НК 024:2023 ознайомлено 44,9% респондентів, а із комп'ютерною програмою «Система онлайн-доступу до класифікатора медичних виробів» – 16,7%. Також встановлено, що пріоритетними механізмами забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення на сучасному етапі є механізм державно-приватного партнерства (74,5%), гуманітарна допомога (66,9%), закупівля закладами охорони здоров'я за державний кошт (60,9%).

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення надання медичної допомоги, Закон України № 2347-IX, 01 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2347-20#Text>
2. Деякі питання організації спроможної мережі закладів охорони здоров'я, Постанова Кабінету міністрів України № 174, 28 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2023-%D0%BF#Text>
3. Про затвердження національного класифікатора НК 024:2023 та скасування національного класифікатора НК 024:2019, Наказ Міністерства економіки України № 4139, 24 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4139930-23#Text>

References

1. On amending certain legislative acts of Ukraine to improve the provision of medical care: Law of Ukraine No. 2347-IX; July 1, 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2347-20#Text>. [in Ukrainian].
2. Some issues regarding the organization of a capable network of healthcare institutions: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 174; Feb 28, 2023. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2023-п#Text>. [in Ukrainian].
3. On the approval of the national classifier NC 024:2023 and the repeal of the national classifier NC 024:2019, Order of the Ministry of Economy of Ukraine No 4139 [Internet], 2023 May 24. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4139930-23#Text> [In Ukrainian]

Мета – дослідити рівень забезпеченості створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення та рівень інформованості організаторів і лікарів з нормативно-правовими актами з питань забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення.

Матеріали та методи. *Матеріали:* нормативно-правові акти з питань забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення, результати соціологічного дослідження 412 організаторів охорони здоров'я та лікарів. У ході проведеного соціологічного дослідження збережено конфіденційність інформації про респондентів. Під час дослідження використано такі *методи:* бібліосемантичний, соціологічний, медико-статистичний, структурно-логічного аналізу.

Результати. Встановлено, що 66,9% опитаних зазначили, що рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення не дозволяє забезпечити надання медичної допомоги пацієнтам в повному обсязі відповідно до наявних стандартів, а 14,3% респондентів вказали на те, що рівень забезпечення ЗОЗ виробами медичного призначення є критичним і негативно впливає на ефективність (результативність) надання медичної допомоги. При цьому із Класифікатором медичних виробів НК 024:2023 були ознайомлені 44,9% респондентів, а із комп'ютерною програмою «Система онлайн-доступу до класифікатора медичних виробів» – 16,7%. Пріоритетними механізмами забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення на сучасному етапі для респондентів є механізм державно-приватного партнерства (74,5%), гуманітарна допомога (66,9%), закупівля закладами охорони здоров'я за державний кошт (60,9%).

Висновки. У ході проведеного дослідження встановлено недостатній рівень забезпеченості створених в ході формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення та низький рівень ознайомлення респондентів із нормативно-правовими актами із забезпечення закладів охорони здоров'я виробами.

Ключові слова: заклади охорони здоров'я, спроможна мережа, вироби медичного призначення, забезпечення.

Objective: to study the level of provision of health care facilities created in the course of the formation of a capable network of health care institutions with medical products and the level of awareness of organizers and doctors with regulatory legal acts on the provision of health care institutions with medical products.

Materials and methods. *Materials:* regulatory legal acts on the provision of health care facilities with medical products, the results of a sociological study of 412 health care organizers and doctors. In the course of the sociological study, the confidentiality of information about respondents was preserved. *Methods:* in the course of the study, the following methods were applied: bibliosemantic, sociological, medico-statistical, of structural-and-logical analysis.

Results. It was determined that 66,9% of respondents noted that the level of provision of healthcare facilities with medical products does not allow to ensure the provision of comprehensive medical care to patients in accordance with existing standards, and 14,3% of respondents indicated that the level of provision of healthcare facilities with medical products is critical and negatively affects the efficiency (effectiveness) of medical care. At the same time, 44,9% of respondents are familiar with the Classifier of Medical Devices NC 024:2023, and 16,7% are familiar with the computer program "System of on-line access to the classifier of medical devices". The priority mechanisms for providing health care institutions with medical products at the present stage for respondents are public-private partnership mechanisms – 74,5%, humanitarian aid – 66,9%, procurement by health care institutions at public expense – 60,9%.

Conclusions. In the course of the study, an insufficient level of provision of health care facilities created in the course of the formation of a capable network of health care institutions with medical products and a low level of awareness of respondents about regulatory legal acts on the provision of health care institutions with medical products was established.

Key words: health care institutions, capable network, medical devices, provision.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflict of interest: absent.

Відомості про авторів

Слабкий Геннадій Олексійович – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 1, м. Ужгород, Україна, 88000.
g.slabkiy@ukr.net, ORCID ID 0000-0003-2308-7869

Картавцев Ростислав Леонідович – кандидат медичних наук, перший заступник генерального директора ДП «Політехмед»; вул. Нагірна, 25–27, м. Київ, Україна, 04107.
badsantar@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2634-0017

Стаття надійшла до редакції 04.11.2024

Дата першого рішення 07.11.2024

Стаття подана до друку 16.12.2024